8.11.2019

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto

Asia: HE 29/2019 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Teema 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hoitotyön tutkimusrahoitus? Hoitotakuun toteutuminen ja edistäminen, mikä on moniammatillisen työn merkitys hoitotakuun toteutumisessa ja hoitotyön kehittämisessä? - Sosiaali- ja terveysministeriön vastaukset jaoston 5.11.2019 tekemiin lisäkysymyksiin

1. Miten sosiaali- ja terveyskeskuksiin saadaan 1 000 lääkäriä lisää? Miten tämä rahoitetaan?

Hallitus toteuttaa perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitotakuun tiukentamisen seitsemään vuorokauteen hoidontarpeen arvioinnista osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –kehittämisohjelmaa. Tällä hetkellä tämä tavoite toteutuu terveyskeskuksista noin puolessa.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaan perustuvilla kehittämishankkeilla varmistetaan osaltaan, että terveydenhuoltolakiin valmisteleva muutos hoitotakuusta toteutuu. Näihin kehittämishankkeisiin myönnettävää valtionavustusta ei voi kuitenkaan käyttää uusien pysyvien terveyskeskuslääkärin virkojen perustamiseen ja nykyisten lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Terveydenhuoltolain muutoksen voimaantulon yhteydessä hallitus nostaa valtionosuutta, jota voidaan käyttää myös uusiin pysyviin terveyskeskuslääkärin vakansseihin.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaan perustuviin kehittämishankkeisiin sisältyy useita toimenpiteitä, joilla parannetaan hoitoon pääsyä sekä lääkärityövoiman saatavuutta ja riittävyyttä. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi asiakkaan polun yhteensovittaminen sosiaalipalveluissa ja terveyspalveluissa, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmien välisen työnjaon kehittäminen, lääkäreiden työpanoksen suuntaaminen lääketieteellistä osaamista vaativiin tehtäviin, erityistason konsultaatioiden lisääminen perustasolla ja sähköisten palveluiden kehittäminen. Toimintojen kehittäminen lisää myös lääkäreiden terveyskeskustyön vetovoimaa ja edistää näin lääkäreiden saamista täyttämättöminä oleviin vakansseihin, joita terveyskeskuksissa on tällä hetkellä vajaat 300. Lisäksi kunnista osassa voi olla tarpeen hankkeistaa toimenpiteitä jonojen purkamiseksi osana kehittämistoimintaa.

2. Miten yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen (VTR) rahoitus saadaan nousuun? Onko hallituksella tiekarttaa VTR:n tason nostamisesta? Miten kunnilta tällä hetkellä saatavaa tutkimusrahoitusta vastaava rahoitus saadaan tulevaisuudessa yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen, kun vastuu palveluiden järjestämisestä siirtyy maakunnille?

Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen rahoitus on laskenut viime vuosikymmeninä. Vuosina 2009-2011 valtion talousarvion VTR-määräraha oli 40 M€. VTR-määräraha on vaihdellut 31,3-18 M€:n välillä vuosina 2014-2017. Vuonna 2018 määräraha oli 21 M€. Vuoden 2019 VTR-määräraha on 23,8 M€ eduskunnan valtiovarainvaliokunnan lisättyä 2,8 M€ valtion talousarvion momentille 33.60.32. Vuoden 2020 talousarvioesityksessä VTR-määräraha on 25 M€, johon sisältyvät 4 M€:n lisäys sosiaalityön tutkimukseen ja vuodelle 2019 lisätyn 2,8 M€:n vähennys.

Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman mukaan voimavarat terveyden- ja sosiaalihuollon tutkimukseen ja kehittämiseen turvataan pitkäjänteisesti. Kirjaus sisältää myös hoitotyön tutkimuksen. Lisäksi luodaan sosiaalihuollon tutkimus- ja kehittämisrakenne sekä edistetään kansallisten osaamiskeskusten perustamista. Hallitusohjelmassa korostetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja johtamisen kehittämistä tutkittuun tietoon ja tiedolla johtamiseen perustuen. Tämä korostaa tutkimus- ja kehittämistoimistoiminnan merkitystä palvelujärjestelmän uudistamisessa. Hallitusohjelman linjausten toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnasta valmistellaan parhaillaan osana palvelujärjestelmän uudistamiseksi käynnistettäviä kehittämishankkeita. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja innovaatioekosysteemin kehittämistä jatketaan ministeriöiden välisessä yhteistyössä.

Tulevien maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta tullaan säätämään erillisellä lailla. Hallitusohjelman mukaan maakuntien rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen. Lisäksi valmistellaan maakuntaveron käyttöönottoa. Rahoitusjärjestelmän uudistuksen vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimusrahoitukseen selvitetään osana näitä valmisteluja.

Neuvotteleva virkamies Marjukka Vallimies-Patomäki

TIEDOKSI Johtaja Jaska Siikavirta, sosiaali- ja terveysministeriö
Johtaja Tuija Kumpulainen, sosiaali- ja terveysministeriö